

Roll No. 16026.....

Total Pages : 4

CC : B 4.1228

172/N

P-8/2115

UNDERSTANDING THE LEARNER

Paper-II

Sem.-I

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt **two** questions each from Section A and B Each question carrying 10 marks. Section C is compulsory having 10 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

1. Explain the concept and importance of Educational psychology. ✓10
2. Discuss the influence of heredity and environment on growth and development of a child. ✓10
3. What are the characteristics of Emotional and Moral development of Indian adolescents? What problems do they face? ✓10
4. Discuss the role of community and Mass media in development of Social and cognitive aspects of adolescents. ✓10

172/N/504/W/14,010

[P. T. O.

SECTION—B

5. What is the concept of individual differences? Discuss its causes and implications. ✓ 10
6. What is Intelligence? How has Thurstone described intelligence? 10
7. Discuss the process of learning and factors affecting it. ✓ 10
8. Describe the different types of learners with special needs. Also suggest educational programmes for them. 10

SECTION—C

9. Write short notes on the following : 10×3=30

(i) Types of motivation.

(ii) Trial and Error theory of Learning.

(iii) Classical conditioning theory in brief.

(iv) Gardner's view point on intelligence.

(v) Limitations of intelligence tests.

(vi) Role of school in cognitive development of adolescents.

(vii) Meaning of growth and development.

(viii) Scope of educational psychology.

(ix) Moral development of adolescents.

(x) Spearman's viewpoint about intelligence.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਗ C ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ 3 ਅੰਕ ਦੇ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

1. ਵਿਦਿਅਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
2. ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
3. ਗਭਰੇਟਾਂ ਦੇ ਭਾਵਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? 10
4. ਗਭਰੇਟਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਬੌਧਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁਦਾਇ ਅਤੇ ਮਾਸ-ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

ਭਾਗ—B

5. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਅੜਚਣਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
6. ਬੁੱਧੀ ਕੀ ਹੈ? ਥਰਸਟੋਨ ਨੇ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ? 10